

SCOLA ROMANA.

Foia pedagogica si didactica

pentru interesele institutelor de cultura si ale organelor acestora.

Edata si redigeata de

BASILIU PETRI.

Ese odata in septemana, Vineri'a. Pretiulu pe unu anu 5 fl., pe diumetate 2 fl. 50 cr. — Pentru insertiuni: câte 5 cr. de siru si timbrulu.

Sabiiu, 13 Maiu v. 1877.

Prenumeratiunile si corespondintele sunt a se adresá la: Redactiunea „Scólei romane“ in Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben) franco.

Ioanu Candrea.

O detorintia dorerósa am a implini astadi fačia de onorabili lectori, detorinti'a de a li impartasi trist'a scire, ca neuitatulu meu colegu in profesura si la redactiunea acestei foi, intimulu meu amicu **Ioanu Candrea** nu mai petrece intre cei vii: scump'a sa viet'i'a trecatoria s'a stinsu la 17 ale curentei, in diu'a „Inaltiarei Domnului“, departe de patri'a si natiunea sa multu iubita, departe de neconsolabil'a sa sogia, de parintii si amicii sei intristati, in pamentu suauu, la Gúbersdorf in Silesi'a prusiana, unde plecase inainte de acést'a cu vre-o dóue septemani spre a-si restaurá sdruncinat'a sa sanetate. Spiritu inteligentu si luminatu de frumóse cunoscintie universale si pedagogice, caracteru independentu, francu si fermu, nationalistu infocatu si resolutu, gat'a pentru ideea imbraiosiata odata de elu a-si sacrificá esistinti'a, chiar si viet'i'a, Candrea s'a ruptu de noi in flórea barbatiei sale, in etate de 33 de ani, candu abia incepuse a-si pune eminentele sale calitati in servitiulu natiunei, pe tere-nulu scolasticu, bisericescu si politicu. Ce amu pierdut'u in repausatulu, suntu in stare a judecá numai aceia, cari avura fericirea a-lu cunóscce mai de aprópe, a sci: Cine a fostu Ioanu Candrea?

Nascutu in 10 Novembre 1844, la Négr'a in muntii Abrudului, talentele sale incepura de tempuriu a-se desvoltá astfelu, in cátu parintii sei, economi onorabili si de buna stare, se decisera a-lu dá la scóla. Dupa ce absolvi o scóla elementara in patria, trecú la gimnasiulu sasescu din Sábiiu, si mai târdiu la celu romanescu din Beiusiu, unde depuse si examenulu de maturitate cu lauda. Terminandu studiile gimnasiale, se inscrise la academi'a de drepturi din Sábiiu: inse neavendu vocatiune pentru carier'a juridica, elu trecú indata la seminariulu teologicu-pedagogicu de aici, pre care-lu absolvi in anii 1867—1868/9. Inca pre candu Candrea erá in institutul teologicu, talentele si finele sale maniere nu scapara a nu fi ob-

servate de agerulu ochiu alu archipastoriului seu Andreiu Siagun'a; urmarea fú, ca absolvindu institutul, tenerulu clericu a fostu primitu indata in cancelari'a metropolitana. Dar nu remase multu aici, càci venindu indata dupa aceea ministrulu Eötvös la Sábiiu si tragíndu la metropolitulu Siagun'a, Candrea, la recomandarea protectoriului seu, obtienú dela ministru unu stipendiu de 1000 fl., cu ajutoriulu caruia elu facú unu cursu pedagogicu la seminariulu din Carlsruhe, in anulu 1869/70. Intorsu din Germani'a, in primavér'a anului 1871 Candrea fú denumitu de profesoru-adjunctu la nou'a preparandia de statu din Dev'a, unde me aflám si eu deja din Maiu anulu precedentu in calitate de profesoru ordinariu, permutatu dela preparandi'a din Naseudu, carea apuse. Ne-amu vediutu si amu simpatisatu indata, si simpat'i'a dela inceputu trecú iute intr'o amicitia sincera, intima si durabila, de carea dorere! m'a lipsitu prea timpuriu fatal'a dí de 17 Maiu a. c. Nu este locul nici a vorbi de urmarile bine-cuventate, ce le avú acésta amicitia pentru activitatea nóstra colegiala din cursulu romanu dela preparandi'a din Dev'a, carele pe atunci mai esistá inca; cumu conveniamu di de dí la olalta spre a statorí inainte planulu prelectiuniloru, a ne impartasi fora sfiéla necesurile si neajunsurile si a ne ajutorá imprumutatu cu svatulu si cu fapt'a; cumu ne-amu propusu inca de pe atunci a fundá impreuna o foia pedagogica si a lucrá si prin ea la regenerarea invetiamentulu nostru elementariu. Nu potiu inse a nu aminti, càci este unu lucru publicu, cumu ca desí preparandii romani erau lipsiti si de precunoscintie prescrise, si de manualele necesarie, si de midilócele esistintiei, totusi la examenulu de véra 1871 inspectorulu de scóle Szeremley nu potú a nu pune cursulu romanu de modelu cursului magiaru, accentuandu tóte neajunsurile, cu cari avura a se luptá preparandii romani.

In tómn'a anului 1871, bolnavindu-me greu, fui necesitatu, la consiliulu medicului, a parasí Dev'a, despartíndu-me atunci momentanu de amicu meu Candrea, carele nu multu dupa aceea fú denumitu in locu-mi de profesoru ordinariu si remase in Deva pana in

anulu 1874. In tempulu acest'a (1873) cade si casatori'a sa cu domnișior'a An'a Slab'a din Săbiu, carea l'a iubit, l'a adorat chiar, cumu pôte iubi si adoră numai o anima tenera si candida că a ei.

In primavér'a anului 1873 Candrea, aflandu de sfortiarile, ce se faceau spre a sterge cu totul cursulu romanu dela preparandi'a din Dev'a, si prevediendu, ca va veni in curundu unu tempu, candu va fi necesitatu a-si caleá: au sentiementele sale de Romanu, au detorintiele, ce i-le impunea postulu seu de statu, primi cu bucuria profesur'a, ce i-se oferì la institutul teologicu-pedagogicu din Săbiu, cu tôte ca profesur'a acest'a nu erá asia de bine dodata că profesur'a sa din Dev'a.

Acumu erámu érași la olalta; căci si eu me aflám in Săbiu, anume că „directoru supremu alu scóloru granitieresci si totu odata secretariu alu comitetului granitierescu administrativu“, postu ce mi-se oferì inca la anulu 1871 cu multa insistintia din partea baronului Ursu si a „Representantie generale a fostiloru granitieri din regimentulu romanu I“, si pre care-lu primi-i numai dupa ce mi-se facura totu felulu de apromisiuni si asigurari.

Vediendu-ne érași la unu locu, celu de antâiu cugetu ni-a fostu, a ne realizá acumu propusulu nostru din Deva: fundarea unei foi pedagogice. A trebuitu inse se mai tréca alti doi ani; a trebuitu se se implinesca si față de mine cuvintele santei scripturi: „Nu ve puneti speranti'a in boeri, intru cari nu este mantuintia!“; a trebuitu se urmeze rumperea pactului incheiatu intre mine si granitieri, in modulu, cumu voi arată in curundu in fói'a acest'a; a trebuitu — dicu — se se intemple tôte acestea, pentru cá — intre doreri — cu inceputulu anului 1876 — se se póta nasce foi'a proiectata cu 5 ani mai inainte, „Scól'a Romana“.

Dorere inse, ca colegulu si amicu meu Candrea nu s'a potutu impartasi multu in modu activu la redactiunea foiei nóstre. Unu morbu de pieptu, ce de multu rodea in ascunsu la firulu vietiei sale, in urm'a unei receli, ce si-o atrase la sinodulu din primavéra anului 1876, sbugni pe față si cu atar'a vehementia, încátu mediculu i recomandá de urgentia a cercetá loculu de cura Görbersdorf in Silesi'a prusiana. La 20 Maiu, dupa ce morbulu seu se mai aliná încátu-va, Candrea urmá consiliulu medicalu, plecandu la Görbersdorf si petrecându acolo pana catra midiloculu lui Septembrie, candu se întorse érași in patria, restauratu la parere atátu de bine, încátu toti crediuramu, ca viétia sa este scapata.

Si pôte ca ar fi si fostu, de cumu va Candrea ar fi consentitu a duce o viétia mai retrasa. Impinsu inse de zelulu seu fórte viu de a lucrá, elu 'si reluá numai decátu tôte functiunile sale: in scóla, in conferintiele profesorale, in consistoriulu archidieceșanu, in comisiunea scolastica, la comitetulu „Asociatiunei Transilvane“, in adunarile comitatense, cu unu cuventu:

pretotindenea, unde diferitele cercuri ale societatii 'lu onorasera cu increderea lor. Elu insistá a se impartasi érași activu si la „Scól'a Romana“, si recese numai la repetitele mele rogari si numai dupa ce l'am asigurat, ca avendu trebuintia neaparata de ajutoriulu seu, nu voi lipsi a i o cere.

In primavér'a acest'a morbulu de pieptu erupse de nou. La 28 Aprile Candrea plecă pentru adóu'ora la Görbersdorf, slabu preste mesura. L'amu petrecutu cu mai multi amici pana la gara. In sala de asteptare, puține minute inainte de a porni trenulu, elu fù cuprinsu de o lesinare usióra. L'amu rogatu cu totii se-si suspinda caletori'a; elu inse a plecatu, singuru, căci asia a voitu.

La 2 Maiu a ajunsu in Görbersdorf. Dóue telegrame si dóue bilete de corespondintia au mai venitu dela elu; tôte ne spuneau, ca este slabu. In 17 Maiu, la órele 7 de séra sosi unu telegramu dela mediculu-siefu de acolo, espedatu la 3 óre si 48 minute si carele cuprindea la adres'a soției urmatoriile cuvinte: „Ihr Gemahl todt; erwarte Bestimmung über Leiche durch Dratantwort. Dr. Brehmer“. Din fericire telegramulu cadíu mai antâiu in alte mâni; altmintrea s'ar fi potutu prea lesne intemplá, cá elu se mai curme viétia a dóue fiintie: a soției si a sarcinei de sub sinulu ei. Tener'a dómna pierdù dela 1873 incóce: mama, tata, o fca si acumu sočiulu. Acumu ea stá singura in lune, in ajunulu de a deveni pentru a dóu'ora mama.

Considerandu greutatile cu aducerea mortulu in patria, s'a respunsu mediculu a-lu ingropá acolo. Inmormentarea avù locu Sambata la órele 4 dupa amiédiadi. Unu singuru sufletu romanu a concomitatu pre mortu in ultim'a sa cale la repausulu eternu: avocatulu Pred'a, carele aflandu-se chiar atunci in Bohemi'a, a fostu rogatu se asiste la ingropatiune.

In aceasi di la órele 10 de deminétia s'a severșitu aici in Săbiu in biseric'a din cetate ceremoni'a funebrala pentru repausatulu, celebrata de P. archimandritu si vicariu archiepiscopescu Pope'a, asistatu fiindu de protopopii Hani'a si Popescu, de protosincelii Dr. Puscariu si Fratesiu, de parintele Cuntianu, de spiritualulu Ghermanu si de diaconulu Tom'a.

Directorulu institutului Hani'a si clericulu Demianu din anulu alu III-le au tienutu discursuri funebrale. *) —

Anunciulu funebralu alu soției repausatului este urmatoriulu:

*) Marturisimu, ca ne-a dorutu, candu amu auditu pre d-lu directoru seminarialu si protopopu Hani'a luandu-si de textu alu discursulu seu cuvintele scripturi: „Candú dobandimu lumea, in grópa ne salaslumim“, ér in contextu vorbindu de „nemesea, ce a ajunsu pre reposatulu“. Chiar se fi avutu d-lu Hani'a ceva cu repausatulu in viétia, in acelu locu si in acelu momentu erá bine se-si aduca aminte de cuvintele strabune: „De mortuis nil nisi bene“. R.

An'a Candrea, nascuta **Slab'a**, in numele seu, alu parintiloru, fratiloru, sororiloru, respective socriiloru, cumnatiloru, cumnateloru si altoru rudenie, cu anim'a franta de dorere, aduce la cunoscintia trist'a scire, ca

IOANU CANDREA,

profesoru in institutul teologicu-pedagogicu Andreianu in Sabiiu, asses. consist., deputatu alu sinodului archidieceasanu si alu congresului metropolitanu, membru alu comitetului „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.” membru alu congresatiunei comitatense a comit. Sabiiului si membru virilu alu comunitatii Sabiiului.

dupa suferintie indelungate, Joi in 5/17 Maiu a. c., si-a terminatu vietii'ra terestra, plina de activitate, in alu 33-le anu alu etatiei la Görbersdorf, locu de cura in Silesi'a prussiana. Remasitiile pamentesci se voru asiedia spre eterna odichna in loculul susu numitu; era ceremoni'a funebrala se va seversu Sambata in 7/19 Maiu a. c. la 10 ore in biseric'a parochiala din cetatea Sabiiului.

Fia-i repausatului tierin'a usiora si amintirea eterna!

Repetiendu si eu cuvintele din urma, 'mi permitu a mai adauge, ca „Scola Romana“ va continua a esi si mai departe, pana candu Ddieu 'mi va tiené sanetatea si onorabili lectori 'mi voru acordá bunavointi'a loru, si anume cu strict'a observare a programei si in spiritulu, in care a fostu redactata si pana aici. Detorescu acést'a chiar si sufletului seversitu alu neuitatului meu colegu si amicu **Ioanu Candrea**.

Petri.

M a h o m e d u.

(570—632 d. Chr.)

1. Mahomedu *), adeca „Celu-prea-maritu“, seau cu numele intregu Abul Casem Mahomedu s'a nascutu pe la anulu 570 dupa Christosu in cetatea Mec'a din Arabi'a. Mama-sa Amon'a a fostu Evreica, tata-so Abdalah unu Arabu din nobilulu tribu (vitia, semintia) Coreisiu. Tatalu lui Mahomedu mori, candu acést'a abia era de doi ani, nelasandu alta avere decâtu cinci camile si o sclava betrana din Etiopi'a. In etate de siese ani Mahomedu pierdu si pre mama-sa; atunci se insarcina cu crescerea baiatului orfanu unchiulu seu Abu Taleb. Acést'a era prioru in templulu Caab'a, unde se pastra o piétra quadrata de colóre négra, ce Domnedieu o tramise patriarhului Avramu prin arhangelulu Gavriila, pe candu se cladia acestu templu, spre a servi in elu de altariu; pentru aceea Caab'a era pentru Arabi unu locu santu, la care ei peregrinau in togmai cá Crestinii la mormentulu lui Isusu Christosu din Ierusalimu. De siepte ori peregrinii incungiurau Caab'a cu pasi grabiti, de siepte ori ei sarutau piétra santa si de siepte ori aruncau pietri in valea Min'a. Aceste ceremonie se urméza pana in diu'a de astadi.

Abu Taleb era unu negociatoriu forte activu si intreprindietoriu, carele facea caletorie intinse, luandu

*) Se mai serie si Mohamedu si Muhamedu si cu t in locu de d.

cu sene de multe ori si pre nepotulu seu Mahomedu. In cas'a si sub grigi'a lui Talebu, deprinsu de micu la o vietia activa, vediendu in caletoriele sale tieri si popora straine si dedatu a privi tote lucrurile cu atentiune si a cugeta seriosu asupra loru, tenerulu Mahomedu se desvoltá rapede si deveni unu june frumosu si inteligentu. Toti admirau la elu statur'a sa vigorosa, tienut'a sa maiestatica, surisulu seu fermecatoriu, foculu, ce stralucia din ochii sei negri si strabatatori, si cu deosebire vocea sa puternica si placuta, careia nime nu putea se resiste.

In etate de 13 ani Mahomedu calatori cu unchiulu seu in Syri'a, unde facu cunoscintia cu unu calgaru crestinu, anume Sergiu, ér unu anu in urma elu insoçi pre Taleb intr'o batalia contra unoru triburi inimice, dandu aici probe de o rara bravura. Fiindu de 25 de ani, Mahomedu intrá in servitiulu unei negociatoresce veduve forte avute, cu numele Cadigi'a, si conduse afacerile acesteia in tempu de 15 ani cu atata credintia si precepere, incatu in fine veduwa 'lu luá de soçi in casetoria, facundu-lu proprietariu preste o avere considerabila.

2. Dar spiritulu seu infocatu nu afla placere la o vietia comoda. In caletoriele sale comerciale, candu consoçii sei 'si petreceau tempulu glumindu, cantandu seau enarandu-si totu feliulu de basme nationale, elu adese ori se rumpea cu camil'a sa de caravana si se aduncia in cugete asupra unoru lucruri mai inalte, pre cumu suntu: Domnedieu, nemorirea sufletului si destinatiunea omului. Caletorindu prin Syri'a si Asi'a mica elu veni in atingere cu Evrei si Crestini, ér acasa in patria, si cu deosebire in Mec'a si in Caab'a, printre multimea peregriniloru, elu avu destula ocaziune a cunoşce legea si moravurile poporului seu. Elu vediu, ca credintia Arabiloru este o credintia desicrta, idololatria, ér poporulu, dividatu in o multime de triburi inimice, 'si consuma poterile cele mai bune in certe si lupte interne. Deplangindu acést'a stare de lucruri, elu se intrebá: „Cum ar fi, candu tu ai dá poporului teu o lege mai buna?“ Elu se cugeta mai antaiu la legea jidovésca; inse acést'a i-se paru prea egoista. Dar nici religiunea crestina nu-lu multiamá, fiindu ca elu nu cuprinse spiritulu ei celu adeveratu; elu cunoscea numai certele Crestiniloru desbinati in partide, nu inse si spiritulu de iubire, blandetia si credintia in Domnediu, cari suntu temelii religiunei crestine. Cu tote acestea i-se paru, ca ceva bunu se afla in fia-care din religiunile amintite; partile aceste 'si propuse elu a le aduna la unu locu, a le acomoda dupa preceperea Orientaliloru sei si astfelu a intemeia o noua religiune. Acestu cugetu 'lu preocupá intru atata, incatu elu nu mai avea nici unu interesu pentru lumea din giurulu seu; din caus'a acést'a elu abdisse de tote afacerile comerciale si se retrase in singuretate, petrecundu septemani intregi prin spelunce intunecose, pre sub stance selbatece si prin desierturi nelocuite. Aduncitu in cugete, elu nu mai vedea si

nu mai audiá nimica, ba de multe ori uitá chiar si se manance; astfelu nu erá mirare, ca in fantasi'a sa aprinsa elu avea felu de felu de visiuni, paréndu-i-se adeca a se vedé de multe ori incungiuratu de angeri, diavoli, belauri si animale selbatece. In fine candu Mahomedu erá de 40 de ani, 'lu umbri „nóptea svaturiloru lui Dumnedieu,“ seau cumu díce insusi, „nóptea binecuventata.“ Odichnindu-se adeca odata in spelunc'a Harra, veni la elu unu angeru sí-i díse: „Mahomede, tu esti profetulu lui Dumnediu si eu sum angerulu Gavri! Acumu Mahomedu nu-se mai indoí in credinti'a sa, ca elu este chiamatu dela Domnedieu a dá poporului seu o lege nóua. Elu impartasi acést'a mai ántáiu soçiei sale, carea crediù indata si jurá, ca Mahomedu este unu profetu; dupa aceea crediù tatalu ei, apoi Ali, unu fiu de 9 ani alu lui Abu Taleb, apoi venerabilulu Abu Becr, „martorulu credintiosu“ si urmatoriulu profetului, apoi sclavulu acestuia Zeid, caruia pentru aceea Mahomedu i dete libertatea.

3. Trei ani invetiá Mahomedu in tacere si întórse la legea sa vre-o 14 persóne; in anulu alu patrule inse elu se decise a pasi publice cá profetu, indemnatu fiindu spre acést'a prin o nóua descoperire domnediesca. Elu invitá 40 de persóne din tribulu seu la unu ospetiu, si dupa ce cu totii mancara pane si carne de miel si beura lapte, le vorbi astfelu: „Nime nu ve póte dá ceva mai bunu decâtu mire, cáci eu ve aduce voue darurile vietiei presente si viitórie. Este voi'a lui Domnedieu, cá eu se ve chiami la elu. Care din voi voiesce a fi vezirulu (ajutoriulu) meu? Care din voi voiesce a luá asupra-si o parte din sarcin'a mea? Care din voi voiesce a-mi fi frate, amicu, veziru?“ Nime nu cutezá a respunde; numai unulu din ei, celu mai teneru si mai neconsideratu intre toti, Ali, fiulu lui Abu Taleb, se scolá iute si díse: „Eu, o profete, eu voiú a fi vezirulu teu!“ Atunci Mahomedu imbraçisiá pre Ali si demandá tuturoru a fi ascultatori de elu. Ei inse risera de acésta si dísera lui Abu Taleb cá in bataia de jocu: „Acumu vei trebui se asculti de insusi fiulu teu!“ Mahomedu inse nu tienù séma de batjocur'a loru, ci-si urmá fora pregetu planurile sale. Elu predicá nunumai ómeniloru din tribulu seu, adeca Coreisitiloru, ci si peregriniloru din Mec'a, provocandu-i a se lasá de idololatria si a crede in misiunea seau trimiterea sa. Inse puçini 'lu ascultara, precandu contrarii sei se sporiau totu mai multu; insusi amicii sei i dísera se recéda dela propusulu seu. Elu inse le declará cu resolutiune neinfranta: „Si de mi-arú pune in drépt'a mea sórele si in stang'a mea lun'a (adeca de mi-arú dá tóte bunurile lumei), de propusulu meu nu me voiú lasá.“

Mai multa opositiune i facea ómenii sei, Coreisitii. Loru li-se parea invetiatur'a sa o insulta (batjocura) pe legea strabuna, si misiunea sa o arogantia; pentru aceea ei silira pre cei mai multi partisani ai sei (83 barbati si 18 muieri) a se refugi in Etiopi'a, incheiara intre sene o aliantia in scrisu, ér documen-

tulu respectivu 'lu depusera in Caab'a. In urm'a acesteia Mahomedu erá necesitatu a fugi din Mec'a; inse unchiulu seu Abu Taleb 'lu aperá, ér lui Mahomedu i succese a desface aliantia Coreisitiloru. Elu declará, cá Ddieu a tramisu unu viforu, carele a gauritu totu cuventulu din documentulu de aliantia, luandu afara cuventulu „Domnedieu.“ In adeveru documentulu erá gauritu, si Coreisitii, uimiti de minunea acést'a, desfácura aliantia.

4. In anulu 619 mori unchiulu seu Abu Taleb si soçi'a sa Cadigi'a, doi protectori cu credintia. Acumu incepù a-lu protege unu alu doile unchiu alu seu, Al-Abbas, carele urmá lui Taleb cá prioru alu templulu Caab'a; Mahomedu inse crediù a-se spriginí mai multu in poterile sale proprie. Si fiindu ca la ai sei nu prea avea trecere, elu se întórse catra strainii, cari veniau in peregrinagiu la Mec'a. In adeveru acestia erau mai aplicati a crede intr'insulu, mai cu séma in urm'a unorú nóue descoperiri, cari pretindea a-le fi primitu deadreptulu dela Domnedieu. Intre acestea mai memorabila este urmatóri'a descoperire, plina de icóne fantastice, pentru cari Arabii au o deosebita placere:

„Adormindu odata Mahomedu nu departe de Mec'a sub ceriulu liberu, veni la elu angerulu Gavri! imbracatu intr'o haina cusuta cu margele si fire de aur si-i curati anim'a, luandu-i-o din corp, storecúndu-o de sementi'a pecatului stramosiescu si implendu-o de daru si intieleptiune. Dupa ce i o asiediá érasí la locu, angerulu i aduse unu calu suru miraculosu, cu numele Al Borac, iute cá fulgerulu si carele avea darulu vorbirei. Profetulu voi a-lu incalecá, inse calulu se redicá in dóue petióre si nu-se mulcomi, pana candu Mahomedu nu-i apromise paradisulu. Indata dupa aceea calulu, povatiuitu de angeru, conduse pre profetu intr'o clipita la muntele Sinai, de aci la Betlehemu si dela Betlehemu la Ierusalimu. In tóte locurile acestea Mahomedu se rogá lui Domnedieu, in templulu dela Ierusalimu impreuna cu Avramu, Moise si Isusu. De aici, pre candu Al Borac asteptá inaintea templulu, angerulu ureá pre Mahomedu pre o scara cu fuscei de aur, argintu, margele si alte pietri scumpe, in tóte cele siepte ceriuri. Departarea unui ceriu de altulu erá asia de mare, incátu dupa preceperea omenésca s'ar fi cerutu 500 ani, spre a ajunge dela unulu la altulu; Mahomedu inse le percurse cu angerulu intr'o clipita. Frumseti'a, ce elu a vediutu aici, limb'a omenésca nu este in stare a o descrie. Totulu erá de aur si pietri scumpe si straluciá de o lumina admirabila; in fia care ceriu 'lu intimpinara angeri, patriarchi si profeti din tempurile de demultu.

Gavri! nu avea permisiunea a-lu petrece decâtu numai pana in alu sieptele ceriu, de unde se potea audí glasulu lui Domnediu; Mahomedu inse se inaltiá mai susu pana langa tronulu lui Domnediu. Acestu tronu erá ténutu de arhangelulu Asrafel, carele implea totu spatiulu dela resaritu si pana la apusu si avea unu milionu de capete, totu capulu unu milionu

de guri, tóta gur'a unu milionu de limbi, tóta limb'a graiá unu milionu de idiome (limbi), in cari archangelulu dî si nópte premariá pre Domnediu. Tronulu lui Domnediu si fiacare pórtá dela cele siepte ceriuri avea inscriptiunea: „El Allah il Allah, Mahomed reziim Allah,“ adeca: Nu este Domnediu afara de Domnediu si Mohamedu este profetulu seu. Míntea lui Mahomedu începù a-se intunecá, dar unu glasu i díse: „Vino si te apropia de prea marítulu si atotpotintele Domnediu!“ Elu se apropia si vorbí multu cu Domnediu. O placere si dulcétia nespusa strabatù atunci sufletulu seu. Domnediu i descoperí deplinu voi'a sa si-i apromise, ca numele seu nici candu nu se va despartí de numele lui Domnediu. Totu odata a statoritu, cá totu Arabulu se se róge la Domnediu pe dî de cincí ori. Terminandu-se convorbirea, angerulu conduse pre Mahomedu pre aceeași cale érási indereptu la Ierusalimu; aici profetulu incalecá érási calulu si ajunsse inca in aceeași nópte in Mec'a.“

Acésta poesia cutezata faciù mare impresiune asupra poporului; cu tóte acestea la începutu ómenii o luau in bataia de jocu si numai mai târdiu crediura in ea, dupa ce declarà Abu Becr, ca „canta se fia adeverate tóte, câte le spune tramisulu lui Allah.“

5. De mai mare inportantia pentru Mahomedu a fostu inse, ca locuitorii din Iatreb (Medin'a), traíndu de mai multu tîmpu in dusmania cu Coreisitii, s'au declaratú pentru profetulu. Prin soli tramisi la elu i-au apromisu serbatoresce, ca fiindu persecutatu, ei 'lu voru aপরী pana la mórte. La rondulu seu le apromise si elu, ca nici candu nu-i va parasi, si ca moríndu in servitiulu seu, resplat'a le va fi paradisulu. Si in adevéru profetulu n'a scapatu de persecutiune. Coreisitii, vedíndu cumu i cresce védi'a pe dî ce merge, se conjurara de nou in contra sa si decisera a-lu omorí.

Profetulu se vedíu necesitatu a fugi. Elu parasi cetatea in nóptea dela 16 Iuliu 622, insoçitu singuru numai de Abu Becr; pre ceialalti partísani i tramise inainte. Cu mare greu scapà profetulu de urmariile persecutoriloru sei si abia 16 díle in urma ajunsse la Iatreb, care de acumu inainte se chiamà „Medina el Nabi,“ cetatea profetului. Bucuri'a locuitoriloru de scaparea profetului si ajungerea sa in midiloculu loru a fostu nespusa; ei i jurara de nou credintia si reverintia. Si chiar fug'a acést'a, carea para a repune pre profetu, fù începutulu celei mai glorióse període din viétia sa; deci cu dreptu cuventu statorí Omar, alu doile urmatoriu alu lui Mahomedu, cá dela acést'a fuga, numita in limb'a arabica hegira, Mahomedanii se începá o era nóua, adeca a numerá anii din capetu.

(Va urmá.)

Cursu de fisica pentru scólele elementarie.

10. Greutatea seau gravitatiunea.

Dupa o repetitiune scurta: Cohesiunea, adhesiunea si capilaritatea suntu poteri, cari 'si arata lucrarea

loru numai in apropiare, candu corpurile se atingu nemidilocitu. Suntu inse si de acele poteri, cari 'si arata lucrarea chiar si in departare imensa; despre o atare potere vomu vorbí astadi.

Picuri de plóe, fulgii de zapada, firele de grândina, tóte aceste cadu din nuori la pamentu. Asemene vedemu cadiendu la pamentu: o tiegla, ce se rupe de pe coperisiu, fructele, ce se desfacu de pe pomi, o mince seau piétr'a, ce se arunca in susu, unu glontiu, ce se pusca dintr'o pusca etc. Tóte caderile aceste suntu fenomene, cari si ele trebuie se aiba o cauza; caus'a érási nu póte fi decátu o potere, carea produce seau causéza fenomenele. Si fiindu ca tóte corpurile amintite cadu la pamentu, fora a fi primitu o lovitura, carea se le fi silitu a apucá in directiunea acést'a, nu ne remane alta decátu a presupune, ca pamentulu posede in sene o potere, carea atrage tóte corpurile la sene, va se dica o potere, carea ajunge mai departe decátu suprafaci'a sa, seau cumu amu dísu mai susu: carea 'si arata lucrarea chiar si in departare.

Poterea pamentului, de a atrage la sene tóte corpurile, se numese **greutate** seau **gravitatiunea**.

Intrebandu-ne: unde 'si are gravitatiunea locuítia sa? nu potemu respunde alta decátu: in atomele massei pamentului, va se dica totu acolo, unde locuiesce si cohesiunea, si adhesiunea, si capilaritatea.

Tóte acestea suntu atractiuni seau poteri attractive; numai cátu:

Cohesiune se numesce atractiunea, carea tiene la olalta atomele aceluiasi corpu.

Adhesiune se chiama atractiunea, carea face a se lipi si tiené de olalta atomele a dóua corpuru diferite.

Capilaritate se dice atractiunea, carea face a se urcá fluiditati in tievi strimte seau in porii unui corpu.

Gravitatiune se numesce atractiunea atomelor pamentului.

Ce se dice despre pamentu, se póte dice despre fia care corpu cerescu, precumu despre sóre, luna si stele; fia care din ele posedé poterea gravitatiunei.

Atractiunea tuturoru atomelor unui corpu cerescu este gravitatiunea sa.

Anglesulu Newton (pe la anulu 1680) a fostu celu de antáiu, carele a descoperitu legea gravitatiunei. Vedíndu adeca unu meru cadiendu din pomu, elu se întrebà: pentru ce merulu cade la pamentu, si nu in alta directiune? Căti altii inainte si dupa Newton nu au vedíutu corpuru cadiendu la pamentu, fora se le fi trecutú prin mínte a se întrebá de causa! Newton inse se întrebà, si cugetandu mai departe asupra lucrului, descoperí mai antáiu gravitatiunea pamentului. Elu inse merse si mai departe si sustienù, ca fiacare corpu cerescu 'si are gravitatiunea sa, si ca totu gravitatiunea este, care tiene la olalta: pamentulu si lun'a,

pamentulu, lun'a si sórele, sórele si ceialalti sori cu tóte stelele, ce le vedemu nóptea plutindu pe deasupra nóstra. Asiadara gravitatiunea este, carea pórtá lun'a in giurulu pamentului si nu-i permite a se departá de elu. Lun'a inse rotéza in giurulu pamentului intr'o departare de 50.000 mile; deci pana acolo, ba si mai departe ajuage gravitatiunea pamentului.

Acumu se nasce inse intrebarea: Déca gravitatiunea pamentului este atátu de mare, încátu guvernéza chiar si lun'a departata, — cumu se face, de nu intempinamu nici o greutate, candu ne radicamu petiórele dela pamentu? Pentru ce, jacându la pamentu, ne potemu scolá, fora a semtí vre-o resistintia? Cumu de potemu aruncá pietri in susu? Pentru ce pamentulu nu le trage indata la sene, ci numai dupa ce s'au departatu câtu-va dela elu? Pentru ce ne este atátu de greu a invinge cohesiunea atomeloru unui corpu, a frange d. e. o ruditia de fieru, pre candu invingerea gravitatiunei pamentului nu ne face nici o greutate? — Acést'a provine de acolo, ca frangându unu corpu, nimicimu de totu cohesiunea atomeloru sale; candu inse radicamu unu petioru, o piétra seau altu corpu, prin acést'a nu nimicimu gravitatiunea pamentului, din contra corpurile acestea remanu in ori care positiune neintreruptu sub dominatiunea gravitatiunei.

Acumu inse alta intrebare: In ce directiune cadu corpurile spre pamentu? Spre a aflá acesta, éca v'amu adusu aici unu aparatu. Pre cumu vedeti, elu se compune din unu firu de sfóra, care cu unu capetu este bagatu intr'unu globu greu de plumbu. Luandu firulu in man'a stanga si lasandu globulu se aterne liberu, firulu se va intinde, fiindu ca globulu voiesce a cadé la pamentu. Firulu intinsu de globulu liberu ne arata directiunea din susu dreptu in diosu. Pre candu cu man'a stanga tienu firulu in modulu aratatu, éca prindu cu man'a drepta globulu, 'lu radicu pana sub degetele manei stange, cu cari tienu firulu, si apoi 'lu lasu se cadia liberu. In ce directiune a cadia? Acuratu in directiunea firului cu plumbu, adeca din susu dreptu in diosu, — éca asia! nu inse asia seau asia (se arata alte directiuni, piedisie)!

Directiunea din susu dreptu in diosu se numesce **verticala**.

Tóte corpurile, ce cadu liberu, cadu **verticalu**.

Nu ati vediutu voi inse corpuru cadiendu si in alta directiune? Atunci ele nu cadu liberu, ci suntu impinse in directiunea aceea de o potere óre care straina (ventu, aruncare etc.).

Dicemu dreptu aceea, ca tóte corpurile de pe pamentu suntu grele si intielegemu, ca in pamentu se afla o potere — gravitatiunea — carea le trage la pamentu. Tóte atomele pamentului impreuna esercita atractiunea; inse fiindu ca pamentulu este rotundu, va se dica tóte partile sale se afla grupate pre langa unu punctu in midilocu, numitu punctu centralu, gra-

vitatiunea face, cá tóte corpurile se cadia seau se se apropie catra centrulu pamentului.

Unde vedemu unu corpu departanda-se de centrulu pamentului, caus'a cauta se fia éراسi o potere straina.

Pamentulu trage la sene tóte corpurile in asemene mesura; in intielesulu acest'a dicemu, ca tóte corpurile suntu asemene de grele, ceea ce se si vede de acolo, ca intr'unu spatiu fora aeru o péna cade chiar asia de rapede, cá si unu globu de plumbu. In aeru pén'a cade mai incetu, pentru ca ea nu póte despartí aerulu asia lesne, cá globulu.

F'enomene, cari se esplica din gravitatiunea pamentului: Mapele si perdelele au la partea din diosu vergele, cari le tienu intinse; pondarile dela orologiu cadu pururea si prin aceea punu rotitiele in miscare; fructele cópte cadu din pomu; ap'a cade preste stanci si forméza cataracte; plóia strabate in crepaturile pamentului; pulberea rescólita de ventu cade éراسi la pamentu; celu ce se urea prin pomi, rumpendu-se cu elu ramurile, cade la pamentu; balastulu lapedatu din nae cade pe fundulu mării etc.

Punendu vre-o câteva globurele de pluta seau de meduva de socu intr'unu taiariu cu apa, vomu observá, ca globurelele se apropia de olalta. Asia se intempla si cu gauacile de nuca. Candu corpurile notátorie nu suntu asemene de mari, vomu vedé, ca cele mai mici se apropie de cele mai mari. Ce insemnéza fenomenele acestea? Antáiu: ca fiacare corpu are gravitatiune; adóu'a: ca gravitatiunea corpuriloru depinde dela marimea loru.

F'enomene analóge: Firulu cu plumbu, aprópe de unu pariete, nu spendiura verticalu, ci trage catra pariete; in tea si cafea besícele se tragu la margini; besícele mai mici se insíra langa cele mai mari; frun-diele si bucatíle de lemnu de pe lacuri se tragu si ele dela midilocu la margini; besícele din tass'a de tea ambla dupa linguiritia, etc.

Corespondintia.

Fagarasiu, in Maiu 1877.

Domniloru redactori! Ati constatatu in unulu din numerii stimabilului organu „Scól'a Romana“, ca „domni stapanitori“ misca ceriulu si pamentulu pentru a magiarisá cu ori ce pretiu, fia si cu fortia, si ca la noi in Ardealu ei s'au aruncatu din tóte poterile asupra comitatului Huniadór'a.

Dupa Huniadór'a vine indata Fagarasiulu, jurisdiciune compusa si ca in mare parte din acelasi elementu cá si jurisdiciunea sora dela Huniadór'a, adeca din elementu „boierescu“. Sedusi de rezultatele alegeriloru la dieta, seversíte in districtulu Fagarasiului in deceniulu din urma, domni stapanitori au crediutu, ca terenulu este destulu de bine preparatu spre a intreprinde si aici o „campania de magiarisare“. S'au luat tóte mesurile pentru a se infintiá la mai multe

puncte strategice scóle comunale, va se dica magiare, un'a chiar aici in Fagarasiu, carea se va deschide la tótna cu unu budgetu de 5000 fl., suma, la carea firesce voru contribuí si Romanii, fora voi'a loru, o parte bunicica.

Este inse o lege a naturei, ca la unu poporu cu putere de víctia tóta actiunea provóca o reactiune. Asia s'a intemplatú si la noi. In faci'a pericolului, ce amerintia crescerea juninei nóstre in spiritu natiunalu prin infintiarea de scóle comunale, recte magiare, éca se imbarbatéza dómnele nóstre si forméza „Reuniunea femeiloru romane din Fagarasiu pentru ajutorarea invetiamentului“. Statutele reuniunei s'au aprobatu de ministeriu la 10 Ianuariu a. e sub Nr. 747, ér la 29 Aprile a urmatu inaugurarea reuniunei. Adunarea generala convocata spre scopulu acest'a a fostu cercetata de o frumósa cununa de dómne, semnu invederatu, ca ele nu numai cunoscú inalt'a misiune, ce ele au la educatiunea tinerimei, ci ca suntú si resolute a si-o implení cu tóta ardórea. Mai antáiu dómna presidenta Zinca Romanu, introdusa fiindu in scaunulu presidentialu, deschide adunarea cu urmatóri'a cuventare:

„Onorabila adunare generala! Me sentiú fericita, candu ve potu aduce inainte de tóte la cunoscintia, cumu-ca ministeriulu de interne a aprobatu statutele „Reuniunei femeiloru romane din Fagarasiu“. CREDU CA SI D-VÓSTRA CÁ SI MINE SENTÍTI O MARE BUCURIA, VEDIENDU, CA DORINTI'A NÓSTRA DE A NE VEDÉ INTRUNITE INTR'O REUNIUNE DE CULTURA NATIONALA S'A REALISATU.

Scopulu reuniunei nóstre 'lu cunosceti, elu este: a vedé cátu mai in scurtu scól'a nóstra confesionala unita din Fagarasiu nu numai dotata, dér' si astfelu prevediuta cu buni invetiatori, in cátu parintii doiosi de a dá copiiloru loru o cuvenita crescere, se nu-se véda, cá pana acumu, siliti a-si tramite copii loru la scóle straine, in cari tóte se invétia, numai nu dulcea nóstra limba si stramosiéc'a nóstra religiune. Nu amu nici cea mai mica indoiéla, ca acésta reuniune atátu de buna si nationala va aflá spriginire la tóte dómnele, la tóte mamele si patrónele romane. Me semtu fórte fericita a fi contribuitu si eu cá presidenta a reuniunei o mica petricica la fundamentulu ei si ve multiúescu si d-vóstre tuturora, cari dela inceputu ati aratatu o laudabila rivna pentru infintiarea reuniunei nóstre“.

Dupa acést'a alegându-se de notariu alu reuniunei d-lu Danielu Gremoiu jun., adunarea apróba definitivu alegerea provisoria de pana acumu a comitetului reuniunei, carele se compune din urmatóriele dómne: Luisa de Gremoiu, Ecaterina Negrea (totuodata si vice-presidenta), Zamfir'a Micu, Mari'a I. Popu, Cristin'a Ghimbasiuanu, An'a Chisereanu (totuodata cassiérésa), Ecaterin'a Aiseru-Savu si Cristin'a Beclerianu. In sensulu statuteloru s'au alesu cá membre suplente dd-le: Elen'a Alutanu, Mari'a Poparadu, Sofi'a Bolog'a si Mari'a Georgiu Monea. In fine s'au alesu

in sensulu §-lui 13 din statute 4 barbati de incredere in persónele dd-loru: Alexandru Micu, Ioane Romanu, Ioane Popu si Ioane Beclerianu. —

Reuniunea fiindu astfelu definitivu constituita, president'a provóca pre dómnele presente, cari in inticlesulu §-lui 4 din statute voiescu a fi membre fundatórie, ordinarie ori ajutatórie, a se inscrie si totuodata a si plati tacs'a preserisa. La comisiunea alésa spre acestu scopu se insinua si platescu tacs'a de membre fundatórie cu cáte 20 fl. v. a. dómnele: president'a Zinca Romanu, An'a Chisereanu, Luis'a Gremoiu, Ecaterin'a Cepesiu, Zamfir'a Micu, Ecaterin'a Negrea, Mari'a Ioanu Popu, Luis'a Crisianu, Cristin'a Ghimbasiuanu, Ecaterin'a Aiseru-Savu, Cristin'a Beclerianu, cu totulu 220 fl. v. a. — De membre ordinarie s'au inscrisu si au solvítu tacs'a cu 2 fl. v. a. dómnele: Elen'a Popu, Elen'a Alutanu, Mari'a Raicu si Elen'a Dobrinu, cu totulu 8 fl.; cu totulu s'au incassatu la unic'a siedintia frumós'a sumulitia de 228 fl. v. a. — Mai multe dómne, nesciendu ca tacsele suntú a se plati in prim'a siedintia, s'au insinuatú cá membre, promitiendu a solví in câteva dile. In fine la propunerea d-lui I. Romanu se decide tiparirea statuteloru in 200 exemplarie, procurarea sigilului reuniunei si a altoru recuisite necesarie.

Precumu vedeti, Domniloru redactori, scopulu reuniunei se opresce la scól'a unita; considerandu inse, ca candu prosperéza partíle, prosperéza si intregulu, salutamu cu bucuria resolutiunea dómneloru romane de aici cá unu semnu de víctia natiunala si cá unu bunu auguriu pentru viitoriu. Cu tóte aceste, privindu la midilócele, de cari dispunu contrarii natiunei si religiunei nóstre, nu potemu a nu ne intrebá: Óre nu ar fi mai bine, candu toti Romanii din Fagarasiu fora destingere de confesiune, lapedandu „órb'a neunire“, si-arú dá man'a si arú infintiá impreuna, cá frati de unu sange si de-o mama, o singura scóla romana, o scóla-modelu, incai cu 4 invetiatori? Cáci:

Unde-i unulu nu-i putere
La nevoi si la dorere;
Unde-su doi, puterea cresce
Si dusimanulu nu sporesce!
Salutare!

Negri.

Societatea de dame romane in Sábiiu.

Procesu verbalu.

Astadi in 17 Maiu 1877 subsemnatele, in faci'a eveneminteloru ce incepu si au inceputu deja in Orientulu Europei, conduse de sêmtimentulu de umanitate, au crediutu de a loru sacra detorintia de a vení cu midilócele loru posibili in ajutorulu ostasiloru romani raniti si in usiorarea suferintieloru familieloru celoru ca-diuti in lupta.

Spre acestu scopu au decisu si decidu a instituí unu comitetu esecutivu constatatóriu din o presidenta,

o vice-presidenta, o cassiera, două secretare și 12 membre. Acestu comitetu se va întruni după trebuință.

Chiamarea comitetului este: 1. de a primi toate ofertele de orice natura aru fi ele spre scopulu mai susu disu; 2. de a-le înaintă la locul destinațiunei lor.

Dupa aceste au puresu imediatu la alegerea comitetului executivu, și s'au alesu: presidenta: *Judith'a Macelariu*, vice-presidenta: *Mari'a Hann'a*, cassiera: *Agnes Pop'a*, secretare: *Caliope Boiu* și *Mari'a-Cosma*, membri: Ioan'a Badila, An'a Bechnitiu, Eleuteri'a Cristea, Mari'a Cuntianu, Sabin'a Brote, An'a Hodosiu, An'a Mog'a, Alessandrin'a Mateiu, Ermin'a Pacurariu, Iosefin'a Pascheviu nasc. Dunc'a, Elen'a Popescu și Iosefin'a Racuciu.

La ședințele comitetului au dreptu a participa cu votu consultativu toate Dómnelle contribuitoare.

Dupa aceste procesulu verbalu s'a cetitu și scrisu.

Datu Sábiiu, ut supra.

(Urméza subseriele a 19 dómne presente).

Comitetulu a emisu urmatoriulu:

APELU CATRA ROMANE!

In faci'a conflagrațiunei din Orientulu Europei, conflagrațiune ce are se atinga și a atinsu deja pe frații și sororile noastre din Roman'a, noi, conduse de sântiulu ânimei noastre, și inspirate totudéuna de sântimentulu sublimu alu umanitatii, nu potemu stă indiferente la ceea ce frații și sororile noastre, ci sângele nostru, voru avé de a îndurá in acésta mare drama, ce se prepara și s'a începutu deja pe frumósele, istoricele și de vechiu sange fumigándele tiermuri ale Danubiului.

Pentru aceea Romanele din Sábiiu s'au întrunitu astadi cu scopulu de a veni și ele cu midilócele loru possibili in ajutoriulu ostasiloru romani raniti și in usurarea suferințeloru familielor acelor ostasi, cari au cadintu seau voru cadé in lupta; și spre acestu scopu si-au formatu unu comitetu executivu. Sântiulu de fice, mame și surori ne impune acésta detorinția.

Anim'a nóstra totudém'a tremura și s'apasa de dorere, candu audimú ca se face resbelu, pentru-ca ne dóre de sângele ce se vérsa prin poterea armelorú; dar' candu resbelulu este inevitabilu, atunci anim'a nóstra se deschide și striga ajutoriulu pentru cei ce suferu prin foculu armelorú!

Acést'a e totu ce noi potemu face.

Se venimú dar și se damu ajutoriulu nostru posibilu intru realizarea scopului ce ne-amú propusu! Se ne intrunimú cu toate intru a aduce sacrificiuri, pentru scumpu sângele nostru și pentru sacr'a nóstra religinne.

Invitámú dar cu iubire pre toate romanele surori

ale nóstre, cari consémtu cu scopulu ce ne-amú propusu, cá se binevoiesca a-si aduce ffa-care obolulu seu.

Oferte se potu face: in bani, in scame, in fasie de panza vechia, fasie de flanelu seau de tifonu nou, etc.

Ne permitemu a face atente pe binevoitóriele oferente cá:

1. Fasía din panza se aiba o latíme de 6 pana la 12 centimetri și lungime de 4 pana la 15 coti. Aceste fasie se rupu ori se taia in lungimea pânzei, ér la capetaiele fasiei se notéza cu cernéla, cáta lungime are.

2. Fasía de flanelu; din flanela fina și nóua, se rupe in lungime și nu trebuie innadita; lungime și latíme cá si cele de pánza.

3. Fasía de tifonu nóu, lungime de 8 coti, latimea de 6 pana la 12 cm.

4. Triangule, din panza nóua seau vechia, se se taia din patrate, ale caroru margini se aiba 36 pana la 48 centimetri.

5. Compress. Panza vechia de Oland'a seau de bumbacu, de latíme de 12 centimetri și de lungime dela 12 pana la 36 de centimetri.

7. Scam'a trebuie se fia facuta din panza de ația vechia, curata și móle. Este bine a nu amestecá scam'a cu fire de diferite grosinu, ci a asortá fia-care deosebitu in chartia alba și curata. Numai cu degete curate și sanctóse se se lucreze scam'a; ori ce necuratienea a scamei póte fi vatematória ranitiloru.

7. Cércéfuri, adeca panza vechia de diferite marimi se întrebuințeza multu la greu raniti, cumu si vata fina ne întrebuințiata, panza de cauciucu, musiamá subtire.

Ofertele suntu a se adresá; la president'a comitetului, **Judith'a Macelariu** in Sábiiu (Hermannstadt).

Comitetulu va dá ratiuni in publicu despre ofertele incurse și despre administratiunea acelor'a la locul destinațiunei lor.

Comitetulu.

Varietati.

(Adresa de multiamita.) Din Fagarasiu ni-se serie, ca sinodulu vicarialu de acolo, intrunindu-se la 26 Martisioru a. c., între altele a votatu o adresa de multiamita Escelentiei Sale Dómmului arhiepiscopu și metropolitu Dr. I. Vancea pentru fundatiunea de 32.000 fl.

➡ Prenumeratiuni la „Scól'a Romana“ pe anulú curentu mai potemu primi chiar dela numerulu primu.

➡ Cu esemplarie complete din „Scól'a Romana“ pe anulú trecutú mai potemu servi.

Post'a redactiunei.

➡ D-lui I. T.: Epistol'a amú predatu-o librariului. Institutu pedagogicu pentru fete in Sábiiu de prezentu nu exista.